

**XVII. reál- és humántudományi
ERDÉLYI TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA
Kolozsvár • 2014. május 15–18.**

Pszichológia I.: Kognitív pszichológia szekció

Különdíj: Unguraş Aura Andrea

Dicséret: Bereczki Tamás Barna

Savoş Iulia

Szeibert Attila Róbert

III. díj: Éltető Noémi, Deritei Dávid

II. díj: Szabó Noémi

I. díj: Bíró Botond

A XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferenciára (OTDK) részvételi jogot szerzett: Bíró Botond, Szabó Noémi, Éltető Noémi, Deritei Dávid, Bereczki Tamás Barna, Unguraş Aura Andrea

Kivonatok

Analógiás transzfer hatás a logikai játékokban

szerző(k):

Szeibert Attila Róbert, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, pszichológia

Témavezető(k):

dr. Szamosközi István egyetemi professzor, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

Kutatásomban az analógiás transfert vizsgáltam különböző problémák, feladatok észlelése, megfelelő megoldási stratégiák kiválasztása és alkalmazása során. Tanulmányom célja bebizonyítani, hogy a deduktív gondolkodásra alapozott megoldási stratégiák, analógiás transzfer által való alkalmazása új, hatékony megoldásokat szolgáltathatnak más feladatok megoldására. Két logikai játékot alkalmazva vizsgáltam az analógiás transfert: Sudoku és Mastermind.

Kulcsszavak: problémamegoldási stratégiák, analógiás transfer, deduktív gondolkodás, Sudoku, Mastermind

**A testépítők és erőemelők teljesítményét befolyásoló pszichológiai tényezők vizsgálata
szerző(k):**

Unguraş Aura Andrea, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok
Kar, pszichológia

Témavezető(k):

dr. Szamosközi István egyetemi professzor, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és
Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

Kutatásunkban testépítőket és erőemelőket vizsgáltunk (N=29). Arra voltunk kíváncsiak, hogy a felkészülési időszakban bizonyos vonás és állapotjellemzők (önbizalom, szorongás és megküzdés) milyen kapcsolatban állnak egymással, illetve hogyan befolyásolják a teljesítményt. Az eredményeink azt mutatják, hogy az állapot önbizalom pozitív kapcsolatban áll a csúcsteljesítményre való törekvéssel és negatív kapcsolatban a szomatikus szorongással. Az eredményekből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy minél magasabb a sportoló önbizalma, annál inkább tekint a versenyre kihívásként, mintsem rémülettel, illetve annál kevésbé szorong. Az önbizalom mutatók kapcsolatát tekintve arra következtetünk, hogy az önbizalom terület specifikus. Beigazolódott Vealey (1986) állítása, miszerint a sportteljesítmény túl összetett ahhoz, hogy egyes pszichológiai tényezők mérése – a többitől függetlenül – azt előre jelezze.

„Másként értelmezem a világot, mert más információt kapok.” Érzetküszöb-vizsgálat egy pszichiátriai populáción

szerző(k):

Bíró Botond, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar,
pszichológia

Témavezető(k):

dr. Szamosközi István egyetemi professzor, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és
Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A kritikus fúziós frekvencia az a legalacsonyabb frekvencia, amelyen egymást követő, különálló fényjeleket úgy észlelünk, mint egy folyamatos, nem villogó fényforrást. Számos kutatás vizsgálta összefüggéseit érzékszervi (érzékelési), illetve más, agyi, alacsony és magasabb feldolgozási szinteken, normál működés és kóros elváltozások esetén. Jelen kutatás a skizofréniás betegek esetén jelentkező alacsony KFF küszöb értékekre kereste a magyarázatot. Ennek érdekében a méréseket különböző, a munkamemóriát terhelő feladatok végzése közben is megmérték, s azt találták, hogy a skizofréniás betegek esetén mért alacsony KFF küszöbérték feltételezhetően a központi végrehajtó zavart működésével hozható összefüggésbe.

**Az információ-többlet mint a sikeres/sikertelen döntés egyik lehetséges prediktora
szerző(k):**

Savoş Iulia, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar,
pszichológia

Témavezető(k):

dr. János Réka egyetemi adjunktus, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és
Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A kutatás fő célja az információ-többlet módosító hatásának megvizsgálása különböző döntéshelyzetekben. A kísérlet két területre terjed ki: hétköznapi szituációs helyzetre kettő-, illetve négy alternatíva esetében valamint többszintű játékhelyzetre (labirintusjáték). Feltételezéseink szerint az elsőbbségi hatás jelenléte negatívan befolyásolja a racionális döntést, míg az információ-többlet elősegíti a döntési sikerességet. Az eredmények értelmében az információ-többlet mindkét irányba képes befolyásolni a döntés minőségét, kihangsúlyozva az információ optimális mértékének fontosságát, amely megelőzi a kognitív túltelítődés negatív hatását valamint elősegíti az ideális döntés meghozatalát.

Kulcsszavak: információ-többlet, döntés, hétköznapi szituációs helyzet, játékhelyzet.

A visszajelzés és a munkamemória terhelésének hatásai az időbecslésre figyelemzavaros gyerekeknél

szerző(k):

Szabó Noémi, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, pszichológia

Témavezető(k):

dr. Szamosközi István egyetemi professzor, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

Az időészlelés és időbecslés két fontos szempont hétköznapjaink megszervezésében. Az iskolai megfelelésben hasonlóan kiemelkedő jelentőség feltételezhető. A figyelemzavaros gyerekek ezen a téren is hátrányban lehetnek, mivel az időészlelés összefüggésben van a munkamemóriával, amely figyelemzavaros gyerekek esetében deficitet mutat. A tanulmány célja annak feltérképezése, hogy a visszajelzés, illetve a munkamemória igénybevételének szabályozása milyen mértékben hat az időészlelés, és ezáltal az időbecslés pontosságára figyelemzavaros gyerekek esetében. Ennek mérésére iskolás gyerekeknél (6-13 év) alkalmaztuk a WISC-IV - Wechsler Intelligence Scale for Children - Fourth Edition (Wechsler, 2003) Munkamemória indexéhez tartozó szubteszteket, illetve időészlelés és időbecslés próbákat. A kutatás egy lehetséges módszert kínál az időbecslés pontosságának növelésére.

Kulcsszavak: időészlelés, időbecslés, munkamemória, figyelemzavar, visszajelzés

Ismeretlen probléma helyzetek esetén alkalmazott megoldási stratégiák, kreativitás és analógiás transzfer közötti összefüggések

szerző(k):

Bereczki Tamás Barna, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, pszichológia

Témavezető(k):

dr. Szamosközi István egyetemi professzor, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

Egy szokatlan probléma helyzettel szembesülve, az ember számos megoldási stratégiához folyamodhat annak megoldása érdekében. Az analógiás és kreatív megoldási folyamatok, egyidejűleg is fontos szerepet játszanak. A kutatásban 12. osztályos gimnazisták vettek részt, két különböző profilú osztályból, tekintettel arra, hogy különböző képességek fejlesztésére fektetik a hangsúlyt. A vizsgálat során felmértük, hogy hogyan teljesítenek egy szokatlan problémahelyzet megoldása során, egy projekciós feladat segítségével. Képi analógiás problémákat alkalmazva megvizsgáltuk a transzfer jelenséget, végül pedig egy kreativitást mérő tesztet alkalmaztunk. A következő kérdésekre kerestük a választ: meghatározza-e a profil a képességeket, összefügg-e a tudástranszfer és a szokatlan problémahelyzetben mutatott teljesítmény, kreatív-e a jó helyzetfelismerő, analógia és/vagy kreativitás, amely meghatározza a szokatlan problémák megoldását.

Kulcsszavak: kreativitás, analógiás transzfer, problémamegoldás

A belső motiváció hatása az étkezési szokásokra tinédzserkorban, illetve fiatal felnőttkorban

szerző(k):

Peleskei Annamária, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, pszichológia

Témavezető(k):

dr. Kálcza Jánosi Kinga egyetemi tanársegéd, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

Bevezető: a kutatás célja a motivációs komponensek (azonosított szabályozás, külső szabályozás és motiváció hiány) hatásának vizsgálata az étkezési szokásokra, illetve ezen változók és a testtömeg index (BMI) kapcsolatának vizsgálata, figyelembe véve a demográfiai környezet hatását (faluban és a városban).

Módszer: a felmérésben 96 tinédzser illetve fiatal felnőtt vett részt, ebből 34 férfi (35,41%), és 62 nő (64,58%), az átlag életkor 17,12 év (SD=3,52). A vizsgált személyeket két csoportba osztottuk: a városban élők (N=57) illetve faluban (N=39). A felmérés során három kérdőívet alkalmaztunk a REBS, SIMS, TESQ-E.

Eredmények: szignifikáns ($t=0,19$; $p=0,06$) különbség mutatkozott meg a két csoport közt a BMI érték mentén, a falun élők kisebb BMI értékkel rendelkeznek, mint a városban élők. Továbbá azt feltételeztük, hogy a BMI érték kisebb azoknál a személyeknél, akik magasabb fokú belső motivációval rendelkeznek, de nem találtunk szignifikáns összefüggést ($r=0,117$; $p=0,257$), ellenben a külső kontrollal találtunk szignifikáns összefüggést ($r= -0,223$; $p=0,029$).

Következtetés: a kutatás eredményei nem egyezzenek teljességében az előző kutatásokkal, melyeket amerikai populáción végeztek, ezen okok feltárásához további vizsgálatok szükségesek.

Kulcsszavak: belső/külső motiváció, étkezési szokások, BMI, demográfiai környezet.

Teljesítménymotiváció, valamint az önszabályozási fókusz és mód szintjeinek felmérése különböző önkéntes aktivitási szinttel rendelkező nemzetközi diákok körében

szerző(k):

Borzási Csaba, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, pszichológia

Témavezető(k):

dr. Szamosközi István egyetemi professzor, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A teljesítménymotiváció a siker elérésére, mások teljesítményének meghaladására vonatkozik. Ez egy kognitív megközelítésű, deskriptív, kulturális pszichológiai tanulmány, amely kvantitatív módszerekkel gyűjtött adatokat különböző önkéntes aktivitási szintű és nemzetiségű diákokról (N=130). A cél olyan aktivitás-függő különbségek megállapítása volt a vizsgált konstruktumokra nézve, melyek által jobban megérthető az önkénteskedés motivációja, mely a szokványos diákokat aktívabbá teheti, növelvén teljesítményüket, önmegvalósításukat, elhelyezkedési esélyeiket. Három standardizált eszköz került felhasználásra: Achievement Motivation Inventory, Regulatory Mode Q, Regulatory Focus Q. A kapott eredmények szerint szignifikánsan magasabbak a teljesítménymotiváció, prevenció, és előmozdítás szintjei az AIESEC non-profit diákszervezetben extrakurrikulárisan önkénteskedők körében, mint a szokványos, nem önkénteskedő diákoknál, valamint a vizsgált faktorok jelentős korrelációt mutatnak egymás között.

Kulcsszavak: teljesítménymotiváció, intrinzik motiváció, krossz-kulturális pszichológia, prevenció és promóció, előmozdítás és kiértékelés, non-profit aktivitás.

A kognitív érzelemszabályozási stratégiák és a vonásszorongásos kapcsolatának vizsgálata életkori és nemi tényezők függvényében

szerző(k):

Kabai Andrea, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar,
pszichológia

Témavezető(k):

dr. Bernáth Vincze Anna Emese egyetemi adjunktus, Babes-Bolyai Tudományegyetem
Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A kognitív érzelem szabályozás (KÉSZ) módja befolyásolja az érzelmek szubjektív megélését, az érzelmek kifejezését és az érzelmeket kísérő fiziológiai jelenségeket. A nem megfelelő, maladaptív stratégiák használata az érzelmi fejlődés és működés zavarához vezetnek. Egyik legújabb és széleskörben elfogadott modellt a KÉSZ terén, Gross és mtsai (1998) dolgozták ki, ez kerül kutatásunk középpontjában, valamint az általuk kidolgozott konstruktmra szabott eszköz, a CERQ .Kilenc KÉSZ stratégiát vizsgáltunk (önvád, rumináció, katasztrofizálás, mások hibáztatása, elfogadás, pozitív fókuszváltás, tervezés, átértékelés, perspektívába helyezés) , valamint ezen stratégiák kapcsolatát a vonás szorongással, három életkori mintán: serdülők, felnőttek és idősek. Az eddigi KÉSZ- el kepcsolatoslegtöbb kutatás egyetlen , specifikus mintára volt szűkítve, ezért szükségesnek láttuk több minta vizsgálatát.Feltételezzük, hogy a használt stratégiák száma növekszik az életkorral, valamint, hogy a maladaptív stratégiák használata pozitívan korrelál a vonásszorongással.

**Esett vagy nem esett le? - Egy hálózati modell az újdonságkeresők problémamegoldására
szerző(k):**

Éltető Noémi, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kar,
pszichológia

Deritei Dávid, BBTE FiK, számítógépes fizika

Témavezető(k):

drd. Pordea Anett doktorandus, Babes-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és
Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

dr. Ercsey-Ravasz Mária tudományos kutató, BBTE FiK, Magyar Fizika Intézet

Az újdonságkeresés mint vonás a személy explorációs izgalmában, impulzivitásában, különbségében és rendszertelenségében mutatkozik meg (Cloninger, 1999). Az újdonságkereső személyek ugyanakkor – a dopaminátvitel akadályozottsága miatt – kevésbé kondicionálhatóak (Roussos, 2009). Pilótakísérletünk során kiderült, hogy az újdonságkeresés mértéke összefügg a megerősítés-alapú problémamegoldás végső szakaszában mutatott teljesítménnyel ($N = 20$, $r = -0,584$, $p < 0,01$), tehát az újdonságkeresők kisebb fejlődést produkálnak. A *supervised learning* típusú neurális hálózati modell pedig alkalmasnak bizonyult arra, hogy az újdonságkeresés egyetlen paraméter alakjában bennefoglaltassék, hiszen a szimulációk már kezdeti fázisban is ígéretes eredményekkel szolgáltak. Jelen kutatásunk egyik célja, hogy az ún. *időjósítás feladat* (Probabilisztikus Klasszifikációs Feladat) egy hosszabb verziójának használatával eredményeinket pontosítsuk. Ugyanakkor célunk a neurális modell továbbfejlesztése annak érdekében, hogy az újdonságkeresés vonást plauzibilis módon ragadjuk meg, és valósághű szimulációs modellt alkossunk.
